

1944, jún 26. [Moskva.] — Depeša náčelníka čs. voj. misie v SSSR gen. H. Píku čs. ministromi NO gen. S. Ingrovi s hlášením o vysielaní parašutistov na územie Československa.

Silný:¹

K dep. o parašutistech na území ČSR hlásím všeobecnou situáciu: Na čs. území [se] nachází větší množství osob, pocházejících z SSSR. Nezávisle na sobě vysílají své lidi: 1) Velitel fronty. 2) Velit. armád. 3) Štáb partyzánského hnutí. 4) Čs. politická skupina (naši poslanci). 5) NKVD v Moskvě.

Ad 1) a 2) provádí hlubokou rozvedku. Vel. 18. armády k níž je pridelená 1. brig., vyžádala si dvacet osob jako průvodce a společníky průzkumu skupin sovětských na Podk. Rus. Zatím do prostoru Jasina—Rachovo odešlo pět čs. vojáků (ppor. Popjuk, četař Kubanič a tři voj.). Zprávy bude armáda dávatí nám.²

Ad 3) Štáb v Kyjevě má partyzánské buňky na severní straně Karpat i na Podkarp. Rusi. Zkrze tento štáb začali pracovat i naši politikové, kteří chtějí být účastni na organis. partyz. boje na Slovensku. Se svolením sovět. vlády vybrali 50 osob ze zajateckých táborů a začali je školit ve výcvik. středisku v Rovně. Bylo nám nabídnuto sto míst v tomto středisku. Na výcvič. partyzánů z našich jednotek se budou posílat pěšky i parašuty, hlavně na východní Slovensko za účelem provádění sabotáží a org. partyzánů v týlu fronty. Mimo to vyžádali si (za souhlasu gen. Žukova) tři vojáky z 2. brigády, kteří mají být shozeni jako spojky k polit. jejich skupině na Slovensko. Dal jsem souhlas, abychom byli účastni na domácím odboji, vedeném Gottwaldem a byli informováni o jejich činnosti. Na tuto síť navážeme i jiné naše lidi. Věc se připravuje. Nebyla ještě provedena. Na tomto poli dosáhneme plné spolupráce s čs. politiky a budeme vědět, kde se co podniká. Ostatně odmítnutí by znamenalo vyvolat nedůvěru sov. vlády k voj. misi. Získáváme též lehce potřebné zbraně a výbušiny. Spojkou u štábu partyzánů v Kyjevě určen posl. Slánský. Později na našem území budeme organizovat vlastní štáb polit. [a] vojenský na rozvinutí part. sítě dále na západ.

Ad 5) NKVD vysílá též své lidi, resp. připravuje a před námi tají. Od čs. jednotek bylo gen. Kratochvílem uvolněno 18 před odjezdem z Jefremova. Jmenný seznam předložen Krat. se žádostí vydat je sov. MNO pro jejich služby jako tajné bez mého vědomí. (Kratochvíl neví, kam byli odesláni.) Vytknul jsem toto zást.

¹ Píkova depeša bola odpoveďou na Ingrov príkaz zo 7. júna, aby hlásil všetko o partizánoch vyslaných sovietskym velením na územie Československa (viď záver dokumentu čis. 74). Ešte pred súhrnnou správou poslal Píka do Londýna nasledujúce hlásenie: „Veliteľství fronty i veliteľství armád vysílají daleký průzkum v týl německé armády. Pět našich osob od 1. brigády přešlo s několika sovětskými osobami do prostoru Jasina—Rachovo. Připraveno dvacet osob (pěšky přes hory). Shazují se též parašutisté. Konkrétně dosud nehlášení.“ (Podľa intimátu Píkovej zprávy adresovaného pod čj. MNO 310 taj. — II. odbor 1944 št. ministromi Ripkovi, z 20. 6. 1944; SÚA Praha. A 1-50-31/8—9.)

² Dodatkom k týmto hláseniam oznámil Píka 3. 7. 1944:

„Dodatkom k mojí depeši čis. 931—946/44. Odpověď na dotaz o použití 20 čs. vojáků jsem ještě nedostal.

Zjistil jsem, že ve výcviku zůstalo 18 osob, které s dalšími 100 muži přidělenými do výcvikového střediska u Moskvy přímo ze zajateckých táborů se připravují na partyzánské úkoly na Slovensku. Tyto lidi budou Sověty shazovat parašuty nebo dopravovat pěšky na Slovensko bez našeho vědomí. Obnovím dotaz u zplnomocněnce vlády. Gen. Píka.“ (SÚA Praha, E 22-12-14/577. Strojoepisný priepis nešifrovaného záznamu odoslanej depeše čis. 963—965/1.)

A ďalej 7. 7. 1944 Píka o. i. oznamuje: „Dne 18. června bylo velitelství I. čs. sboru předáno k dispozici štábu sovětské armády dalších pět osob ze speciální roty, z nichž tři budou použiti jako parašutisté a dva jako radiotelegrafisté pro pozemní průzkum. O vyslání této skupiny nemám zatím zpráv. Se štábem sovětské armády je projednáno, že výsledky jejich činnosti budou nám oznámeny.“ (Tamtiež, E 22-4-14/77, z originálu nešifrovaného záznamu odoslanej depeše čis. 973—975/7.)

vlády, že bez mého vědomí nemohou být vyřad. čs. voj. k jiným službám a žádal jsem o zprávu o určení těchto vojáků. Dosud jsem nedostal odpovědi. Zjistil jsem, že zvláštní výcvik nedaleko Moskvy již od 5. května. Jsou ještě zde. V několika dnech se mi snad podaří získat informace vlastní cestou. Za těchto okolností je těžko provádět evidenci našich slov. spojek na čs. území. Žádal jsem však písemně NKVD, sov. MNO i zást. vlády, abych o všech akcích jednotlivců i skupin byl informován za účelem kontroly na Slovensku a ochrany před německými provokatéry.

Václav.³

VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/4. Depeše odeslané, 1944, čís. 931-946/24. Súpis depeší(?). Strojopis, originál. — Č. Amort, „Na pomoc československému lidu“, Praha 1960, s. 335—336 (nekompl.).

86

1944, jún 26. Moskva. — Depeša čs. velvyslanca Zd. Fierlingera čs. ministerstvu zahraničia v Londýne s informáciami o tom, že Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia poskytne pomoc pri rozvíjaní odbojového hnutia na čs. území.

Tajné.

Prísne dôverné.

Z iniciatívy zdejších poslanců¹ hlavný štáb ukrajinských partyzánů dal se nám k dispozícii pro spojení s domovem, které nemůže mít samozřejmě žádný politický

³ Z korešpondencie Píka—Ingr je zřejmé, že hlavní Píkovou úlohou v tejto veci bolo dozerať na to, aby všetky organizátorské a zpravodajské skupiny vysielané na čs. územie boli zaregistrované čs. vojenskými orgánmi, aby boli pod ich kontrolou a hlavne — aby vyvíjali činnosť podľa pokynov a predstáv Ingrovho MNO. (Porov. najmä dokument čís. 96 a 126 s pozn.)

To je zrejme najmä z Ingrovho pokynu Píkovi z 10. 7. 1944, ktorým Ingr reagoval na Píkovu hlásenie z 26. 6. 1944. Znie takto: „Na Vaši depeši číslo 931—946/44: Vaše zpráva o sovětské diverzní aktivitě na čs. území potřebuje vysvětlení, resp. doplnění.

V úvodu uvádíte, že na čs. území vysílají nezávisle na sobě svoje lidi: velitel fronty, velitelství armád, štáb partizánskeho hnutí, čs. politická skupina, NKVD. V textu pak aktivitu čs. politické skupiny uvádíte pouze ve spojitosti se štábem partizánskeho hnutí v Kyjevě.

Doplňte oboje hlásení v tom smyslu, zda čs. politická skupina vysílá lidi na čs. území též samostatně. Po doplnění Vaši zprávy zašlu Vám instrukce.

V zásadě a v souhlase s prezidentem už nyní zdůrazňuji, že jakoukoliv bojovou činnosť na čs. území považujeme za činnosť nepolitickou a vojenskou, v níž řídicí vliv musí být vyhrazen čs. vojenské správě a jejím orgánům a nikoliv civilním činiteľům politickým.

Bude proto třeba, abyste všude tam, kde bude se sovětské strany vyžadována naše spolupráce, uplatňoval tuto zásadu už proto, že je nevyhnutelně třeba, aby bojová činnosť na Slovensku a Podkarpatské Rusi byla koordinována a jednotně řízena podle direktiv odpovědných míst v Londýně. Uplatňování této zásady je nutno ovšem vést tak, aby byla zcela zřejmá naše integrální ochota spolupracovat co nejtěsněji se sovětskými úřady a obrátit se o spolupráci i na čs. politické činitele v SSSR. Gen. Ingr.“ (SÚA Praha, E 22-12-14/581. Strojopisný priepis dešifrovanej došlej depeše, čís. 750—759/10.)

Dodatkom k zprávě z 26. júna poslal Píka v septembri Ingrovi toto zpravodajské hlásenie: „Skupiny vybraných vojáků a poddůstojníků z čs. sboru byly vyškoleny u Moskvy pro agenturní službu. Výcvik trval 3—4 měsíce. Jsou shazováni na Slovensko i do českých zemí. Budou pracovat jen zpravodajsky. Pravděpodobně ve skupinách po čtyřech mužích s radiostanicí.

Podařilo se mi zjistiti jen 3 skupiny: pro Bratislavu, Moravskou Ostravu a Prahu. Vše drženo v největší tajnosti. Kursanti nesměli opustit nikdy místo výcviku.

Na můj přímý dotaz, jak bude použito příslušníků čs. sboru, kteří byli odveleni bez mého vědomí, se mi nedostalo dosud odpovědi. Gen. Píka.“ (VHA Praha, SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/1/c. Nešifrovaný záznam odoslanej depeše. Strojopisný priepis, čís. 909—911/15. Datované 14. 9. 1944.)

¹ V máji 1944 prerokoval v Kijeve Kl. Gottwald spolu so vtedajším prvým tajomníkom KS